

Remissvar: EU-kommissionens förslag till förordning om förpackningar och förpackningsavfall

Tanums Kommun är Bohusläns till ytan största kommun, med en landyta på 909 kvadratkilometer, räknas även vatten med är ytan 945 km². Kommunen har drygt 12 800 invånare, vilket innebär att befolkningstätheten är cirka 13 invånare per km². Befolkningstätheten är högst längs kusten, glesare i jord- och skogsbruksområdena i inlandet och längst i öster mellan Bullaresjöarna och gränsen mot Dalsland.

Avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter. Tanums Kommun anser att producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin följs.

Tanums Kommun anser att producenterna ska ha det fulla ekonomiska ansvaret för produkter som omfattas av producentansvaret. Tanums Kommun välkomnar skärpta krav när det gäller förpackningar och deras utformning i syfte att skapa förutsättningar för att förebygga uppkomsten av förpackningsavfall och kontinuerligt öka materialåtervinningsgraden av det förpackningsavfall som uppstår i syfte att verka för uppfyllande av resurshushållningsprincipen, avfallshierarkin och uppnåendet av en cirkulär ekonomi avseende förpackningar och förpackningsavfall.

Generella kommentarer

Förebyggande av uppkomsten av förpackningsavfall, en fullgod utsortering, insamling och återvinning av förpackningsavfall är viktiga delar i att fullfölja principen om ett förlängt ekonomiskt producentansvar. På motsvarande sätt som kommunen har ett heltäckande operativt och finansiellt ansvar för borttransport, återvinning och bortskaffande av kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt ansvar behöver producentansvaret för förpackningsavfall vara ett ansvar som är heltäckande operativt och/eller finansiellt. I annat fall hamnar avfallet felaktigt i kommunens avfallshantering med en följd att kommunen felaktigt behöver finansiera insamling och hantering av avfallet.

Ett heltäckande producentansvar är också en viktig del i att uppfylla avfallshierarkin samt EUs materialåtervinningsmål.

Utöver avfallshierarkin och återvinningsmål är ett heltäckande producentansvar också en viktig del i att uppfylla miljöbalkens resurshushållningsprincip samt klimatmål på nationell nivå, EU-nivå och global nivå.

Tanums Kommun välkomnar en hög ambitionsnivå avseende regleringen av förpackningar och förpackningsavfall och att EU reglerar gemensamma grundläggande krav och mål avseende förpackningar och förpackningsavfall. Tanums Kommun anser dock att det är viktigt att EU lämnar åt de enskilda medlemsstaterna att själva bäst avgöra hur de gemensamma kraven ska omsättas i nationell reglering och hanteras och verkställas på nationell nivå.

Tanums kommun anser att det är viktigt att den ordning som väljs på nationell nivå för att fördela ansvar avseende insamling och återvinning inte ska regleras på EU-nivå och att det bör vara en fråga för de enskilda medlemsstaterna. Kommunen anser vidare att en för hög grad av detaljstyrning innebär en risk för konflikt med subsidiaritetsprincipen.

Tanums kommun avstyrker Kommissionens förslag om att ändra status från direktiv till förordning avseende regleringen av förpackningar och förpackningsavfall. Kommunen ser inte heller några fördelar med följdlagstiftning till en EU-förpackningsförordning genom delegerade akter från Kommissionen utan ser att regleringen av förpackningar och förpackningsavfall bäst hanteras genom det ordinarie beslutsförfarandet i samverkan med Parlamentet och Rådet i beslutsprocessen.

Med en förordning istället för ett direktiv behöver en mängd sekundär lagstiftning i form av delegerade akter tas fram i syfte att nå en tillräckligt hög detaljnivå i regleringen, vilket kräver stora resurser inom EU-kommissionen jämförbara med dem som behövs för att övervaka implementeringen av ett direktiv.

Utöver detta behöver EU också generellt fokusera ytterligare på styrmedel för förebyggande av uppkomsten av förpackningsavfall som ett led i ökad hushållning med resurser samt ökat fokus på cirkulär ekonomi när det gäller förpackningar och förpackningsavfall som en del av EUs gröna giv.

Specifika kommentarer

Artikel 3 Definitioner s. 49:

Komposterbara förpackningar

Begreppet *komposterbar förpackning* måste sättas i relation till *biologiskt nedbrytbar förpackning* där *biologiskt nedbrytbar förpackning* utgör en bredare definition. Antingen behöver definitionen *komposterbar förpackning* kompletteras med rötning vid sidan av kompostering eller så behöver definitionen *komposterbara förpackningar* ersättas med *biologiskt nedbrytbara förpackningar*.

Artikel 6 Återvinningsbara förpackningar s. 56:

En tydlig definition av *återvinningsbar förpackning* är viktig i syfte att möjliggöra materialåtervinning av förpackningar så långt som möjligt. I dagsläget är det en alltför stor volym av framför allt plastförpackningar som inte går till materialåtervinning trots att de är utsorterade som förpackningsavfall. Detta till följd av antingen avsaknad av teknik för materialåtervinning eller att det inte finns avsättning för den utsorterade fraktionen.

Ett exempel på avsaknad av teknik är att svarta plastförpackningar (åtminstone inte fram tills nyligen) har kunnat sorteras ut när så kallad ljusspektrumteknik används för utsorteringen eftersom den tekniken inte har kunnat detektera svart plast. När det gäller förpackningar av mjukplast går en stor del av dem till bränsle för bränning av cement i Sverige och inte till materialåtervinning. Mjukplastförpackningarna ersätter visserligen jungfrulig råvara vid cementbränningen, men det hade ur resurshushållnings- och miljösynpunkt varit bättre om de gick till materialåtervinning och att energi till cementbränningen istället togs från biogas.

Artikel 7 Återvinningsbart innehåll i plastförpackningar s. 58:

Tanums Kommun välkomnar förslaget till artikel genom att den etablerar de nödvändiga förutsättningarna för att öka efterfrågan för sekundära råvaror, vilket är nödvändigt för att sluta materialcyklerna och att bidra till en cirkulär ekonomi.

Artikel 8 Komposterbara förpackningar s. 60:

Tanums Kommun avstyrker förslaget till artikel. Det måste fastställas vad som avses med bionedbrytbara förpackningar. Så länge som det inte finns någon vedertagen definition av vad som rent faktiskt är bionedbrytbart är det inte lämpligt att möjliggöra att bionedbrytbara förpackningar lämnas tillsammans med bioavfallet. En hållbar definition av bionedbrytbar måste fastställas på EU-nivån.

Det måste också fastställas vad som avses med komposterbar. De förpackningar som faktiskt är biologiskt nedbrytbara är det endast industriella komposteringsprocesser och generellt inte vid hemkompostering.

Utöver detta så anges inte rötning som en möjlig behandlingsmetod i förslaget till artikel, vilket det borde göras vid sidan av kompostering – om nu artikeln ska kvarstå. Vid anaerob rötning av bioavfall bryts inte bionedbrytbar plast ned ordentligt och det uppstår därför en problematik med mikroplast från rötresten när denna sedermera används som biogödsel. Även av denna anledning är det inte lämpligt med en reglering som möjliggör att bionedbrytbara förpackningar lämnas med bioavfallet. Pappersbaserade tepåsar och kaffefilter kan dock hanteras i rötningsanläggningarna och de orsakar inte problem i rötningsanläggningar.

Det är inte heller lämpligt att reglera att nedbrytbara förpackningar under producentansvar ska få lämnas tillsammans med kommunalt avfall under kommunalt ansvar. Kommunerna får därmed en kostnad för insamling och behandling av avfall under producentansvar. Detta innebär att kommunerna kommer att behöva argumentera för att producenterna täcker nödvändiga kostnader för insamling och återvinning av de nedbrytbara förpackningarna.

Artikel 9 och 10 Minskat förpackningsavfall och återanvändningsbara förpackningar s. 60 ff:

Tanums Kommun välkomnar förslaget i artiklarna 9 och 10 angående minskat förpackningsavfall och återanvändningsbara förpackningar. Kommunen välkomnar också att det i förslaget till artikel 10.1 h specificeras att återanvändningsbara förpackningar ska vara återvinningsbara när de når slutet av sin livscykel i enlighet med principen om förlängt ekonomiskt producentansvar.

Tanums kommun anser att det i EU-regleringen om förpackningar och förpackningsavfall behöver tydliggöras att förebyggande av förpackningsavfall ska vara den högsta prioriteten samt att möjligheten att använda återanvändningsbara förpackningar ska undersökas i första hand.

Artikel 22 och bilaga 5 Begränsningen i förbud av vissa förpackningsformat s. 68 f:

Tanums Kommun välkomnar förslaget om begränsning i förbud av vissa förpackningsslag. Tanums Kommun välkomnar att förteckningen fokuserar till förbud mot olika typer av plastförpackningar. Det är avseende plastförpackningar som substitution till lämpligare förpackningsslag framför allt behöver ske med utgångspunkt i miljö- och resurshushållningsskäl. Detta också eftersom plastförpackningar generellt har den lägsta materialåtervinningsgraden bland förpackningsslagen.

Artikel 26 Mål för återfyllnad och återanvändning s. 70 ff:

När det gäller återanvändningsbara förpackningar anser Tanums Kommun att det är viktigt att det görs en ordentlig konsekvensanalys samt en livscykelanalys i syfte att identifiera vilka typer av produkter som lämpar sig att förpacka i återanvändningsbara förpackningar. Detta också i syfte att identifiera för vilka typer av produkter pantsystem kan komma i fråga samt förutsättningarna för EU-gemensamma pantsystem.

Artikel 38 Förebyggande av förpackningsavfall s. 77 f:

Tanums Kommun välkomnar målen om reduktion av förpackningsavfall och i synnerhet att producentansvariga organisationer ska ta fram förebyggandeplaner.

Artikel 40, 41 och 42 Krav på förlängt ekonomiskt producentansvar s. 79 ff:

Tanums Kommun välkomnar tydliga krav på producentansvariga organisationer i relation till principen om förlängt ekonomiskt producentansvar. Det är grundläggande och viktigt att det säkerställs att ett fullt operativt och/eller finansiellt (operativt eller ej operativt ansvar beroende på om annan aktör än producenterna sätts i producentansvariga organisationers ställe när det gäller insamlingen av förpackningsavfall) ansvar verkställs av producentansvariga organisationer.

Kommunalt ansvar för avfall under kommunalt ansvar innebär ett heltäckande ansvar för kommunen (i den svenska regleringen i enlighet med 15 kap. 20 § miljöbalken). På motsvarande sätt måste ett heltäckande ansvar regleras för producenter ansvariga för förpackningar. Detta innebär att det i EU-regleringen av förpackningar och förpackningsavfall behöver tydliggöras att producentansvaret för förpackningar inte endast innefattar kostnader för insamling och materialåtervinning av förpackningsavfall utan även för energiåtervinning och annan behandling av det förpackningsavfall som inte kan gå till materialåtervinning.

Artikel 43 Återtags- och insamlingssystem s. 83:

Tanums kommun anser att det är mycket viktigt att den föreslagna artikelns utformning inte hindrar den ansvarsfördelning för insamling och återvinning av förpackningsavfall som den enskilda medlemsstaten beslutar om. Det är mycket viktigt att EU-regleringen inte detaljstyr hur ansvaret ska fördelas eller hur det ska verkställas. EU-regleringen ska fokusera på den övergripande målen och syftet med en väl fungerande insamling och återvinning av förpackningsavfall ur miljösynpunkt samt uppställande av miniminivåer för materialåtervinning.

Artikel 44 Pantsystem s. 82 f:

Tanums Kommun välkomnar EU-krav på pantsystem när det är lämpligt. Men det är också viktigt att nationella pantsystem som har etablerats inte blir onyttiga genom EU-gemensam reglering utan kan fortsätta att nyttjas. Det är viktigt att nationella pantsystem etableras än att de nödvändigtvis blir helt EU-gemensamma. Dock skulle EU-gemensamma pantsystem kunna bli en målsättning på lite längre sikt.

Åtminstone pantsystem för viss typ av dryck (när det är lämpligt läsk, vatten och alkohol) borde bli huvudregeln i hela EU, på det sätt som det fungerar i Sverige och några andra EU-länder. När det gäller mejeriprodukter behöver sådana pantsystem övervägas. Pantsystem för mejeriprodukter får inte innebära att förpackningar av kartong ersätts med plastförpackningar bara för att pantsystem införs, med mindre än att det handlar om återanvändningsbara förpackningar.

Det är dock viktigt att det säkerställs att pantsystemen inte innebär att insamlat förpackningsavfall går till mindre återvinningsbara produkter än det som råvaran ursprungligen användes till (se vidare kommentaren till artikel 6).

Artikel 46 Återvinningsmål och främjande av återvinning s. 84 ff:

Tanums Kommun välkomnar en successiv skärpning av materialåtervinningsmålen för förpackningar. Det är viktigt att det är faktisk materialåtervinning som mäts och inte endast vad som skickats för materialåtervinning.

Artikel 57 Grön upphandling s. 95:

Grön upphandling är en viktig del i klimatomställningen och även i relation till användningen av förpackningar. Men på motsvarande sätt som grön upphandling är viktigt gäller det samma för privata aktörers inköp som inte omfattas av upphandlingskrav. EU-regleringen bör därför innehålla en särskild artikel om vikten av gröna inköp även när det gäller inköp som inte omfattas av upphandlingskrav.

Med vänlig hälsning,
Tanums Kommun

Alf Johansson
Ordförande

Tekniska nämnden